

Tentin päivämäärä / Date of exam: 12.10.2015	Tentin kesto tunteina / Exam in hours: 4
Tiedekunta / Faculty: OyKKK	
Opintojakson koodi, nimi ja tentin numero / The code and the name of the course and number of the exam: 72015P Johdon laskentatoimi	
Tentaattori(t) / Examiner(s): Janne Järvinen, Marjo Väisänen	
Sallitut apuvälineet / The devices allowed in the exam: ☒ Laskin (ei graafinen/ohjelma) / Calculator (not graphic, programmable) ☐ Sanakirja/ Dictionary ☐ Muu materiaali, tarkennettu alla / Other material, specified below	
Tenttiin vastaaminen / Please answer the questions: ☐ X suomeksi/ in Finnish ☐ englanniksi/ in English	
Kysymyspaperi on palautettava / Paper with exam questions must be returned: Kyllä/Yes X Ei/No	

Tentissä on viisi samanarvoista kysymystä (max 30p). Monivalintakysymyksessä (tehtävä 1) on vain yksi oikea vaihtoehto per kohta. Oikeasta vastauksesta saa yhden pisteen, väärästä -0.5 pistettä, ja vastaamatta jättämisestä 0. Tehtävän minimipistemäärä on 0.

Vastaa esseekysymyksiin käyttäen *täydellisiä virkkeitä* (ei ranskalaisia viivoja tms.).

Laskut tulee esittää siten, että niistä voidaan todeta, miten lopputulokseen päädyttiin (välivaiheet näkyville). Älä kuitenkaan kirjoita kysymyspaperiin, vaan esitä lasku vastauspaperilla.

Menestystä !

1) Valitse monivalintatehtävistä 1.1-1.6. lähinnä oikea vastaus (vain yksi oikea vaihtoehto - vastaa erilliselle vastauspaperille).

1.1 Uponneet kustannukset:

- tarkoittavat kiinteitä kustannuksia, jotka eivät muutu tuotantomäärän funktiona
- eivät ole relevantteja kun tehdään tulevaisuutta koskevia päätöksiä
- liittyvät tulevaisuuteen ja ovat siten ennusteita
- ovat resursseja, jotka on menetetty kun on valittu yksi toimintavaihtoehto toisen sijasta.

1.2 Koskien katetuottolaskentaan perustuvaa (direct costing, variable costing) vs. täyskatteellista (absorption costing) varaston arvostusta / puoli- ja valmisvaraston inventaariarvon määrittystä teollisessa valmistusyrityksessä

- Katetuottoon perustuvaa inventaariarvon määrittystä voidaan perustella sillä, että se tuottaa päätöksenteon kannalta relevantimpaa tietoa.
- Katetuottolaskentaan perustuva menetelmä korostaa varaston muutoksen vaikutusta kirjanpidolliseen tulokseen.
- Kun tuotanto ylittää myynnin, täyskatteellinen menetelmä tuottaa todennäköisesti pienemmän kirjanpidollisen tuloksen kuin katetuottolaskentaan perustuva.
- Täyskattellisessa menetelmässä periodikustannuksia on todennäköisesti enemmän kuin katetuottolaskentaan perustuvassa menetelmässä.

1.3. Liittyen varaston arvostusmenetelmään:

- LIFO –menetelmässä varastossa pisimpään ollut tuote katsotaan ensimmäisenä käytetyksi.
- Yhdysvaltalaiset yritykset käyttävät kirjanpidossaan FIFO- periaatetta verosyistä, koska niiden on yleensä järkevää odottaa hintojen nousua.

- c) Kirjanpitolaki edellyttää standardikustannusten käyttöä, jos ei muuta osoita ja tätä menetelmää käytetään yleensä myös kustannuslaskennassa.
- d) pienyritykset käyttävät usein FIFO:a kirjanpidossa ja laskevat kustannuslaskennassaan materiaalikustannukset samalla periaatteella.

1.4. Liittyen poistoihin:

- a) Yleisin kustannuslaskennassa käytetty menetelmä on menojäännöspoisto (degressiivinen prosenttipoisto).
- b) Kustannuslaskennassa poistoja tehdään usein silloinkin, kun investointihyödykkeen taloudellinen käyttöaika kirjanpidossa on päättynyt.
- c) Verotus voi motivoida yrityksiä esittämään taloudelliset käyttöiät hyvin pitkinä, ja tämä virhe siirtyy helposti kustannuslaskentaan
- d) Elinkaaripoistot on helppo arvioida ja laskea etukäteen

1.5. Kustannus/kannattavuuslaskelmien pääomaveloitus

- a) on liiketapahtuma, jolloin sen käsittely kirjanpitolähtöisessä laskennassa on selväpiirteistä
- b) on pääteltävissä yrityksen lainasopimuksista
- c) perustuu vaihtoehtokustannuksen käsitteeseen
- d) saadaan, kun pääoman keskimääräinen kustannus(prosentti) kerrotaan taseen pääomalla. Tämä ei kuitenkaan aiheuta arvostusongelmaa, koska kirjanpidossa omaisuusarvot ovat hankintahintoja.

1.6 Yritys A suunnittelee hyväksyvänsä urakkatarjouksen, joka tarkoittaisi sitä, että sen pitäisi palkata neljä työntekijää (vuosikustannus yrityksen näkökulmasta 40 000€ per työntekijä). Urakkaa valvoisi jo töissä oleva työnjohtaja (vuosikustannus 60 000€), jonka työajasta uusi urakka veisi 10% ja joka pystyy suoriutumaan työstä työaikansa puitteissa. Toisaalta rekrytoinnin sijasta yritys A voisi siirtää ja kouluttaa toisen toimipisteen työntekijöitä ottamaan urakka vastaan. Näiden työntekijöiden vuosikustannus on 30 000€ per henki, mutta toimipisteen vaihdon ja urakkaan liittyvän kouluttautumisen kustannukset ovat yhteensä 15 000€. Jos nämä neljä vanhaa työntekijää siirtyisivät urakkaan, heidän nykyiset työnsä jouduttaisiin teettämään alihankintana (kustannus yritykselle 100 000€). Näin urakan relevantit kustannukset yrityksen kannalta edullisimmassa toimintamallissa ovat:

- a) 100 000€
- b) 115 000€
- c) 135 000€
- d) 166 000€

2) Koskien kustannuspaikkojen välisiä sisäisiä veloituksia

- a) Miksi sisäisiä veloituksia tehdään? Mitä hyötyjä niillä tavoitellaan, ja mitä haittaa niistä voi olla?
- b) Mitkä menetelmät ottavat parhaiten huomioon kustannuspaikkojen välisten resurssien keskinäisen ristiin käytön?
- c) Mikä on keskeisin ero sisäisen laskutuksen (kiinteät laskentahinnat) ja muiden vyörytys/kohdistusmenetelmien välillä, ja mitä siitä seuraa?

(6p)

- 3) *Vertaile lisäys- ja jakolaskennan menetelmiä, vaiheita ja laskelmiin tarvittavien tietojen rekisteröintiä seuraavissa tapauksissa*
- teollisuusyritys laskee puolivalmis- ja valmisvaraston inventaariarvon
 - teollisuusyritys tekee valmistamansa lopputuotteen kannattavuuslaskelman
- (6p)

4) Tasoitus Oy myy vuodessa 20 000 tuotetta. Yhdestä tuotteesta tiedetään seuraavaa: myyntihinta on 13 €/kpl ja muuttuvat kustannukset 9 €/kpl. Yrityksen kiinteät kustannukset ovat 50 000 €.

- Laadi katetuottolaskelma, josta näkyvät katetuotto ja voitto ennen veroja sekä euroina että prosentteina. (2 p)
- Laske kriittinen piste ja varmuusmarginaali euroina ja kappaleina. (2 p)
- Laske suhteellinen varmuusmarginaali (%) yllä olevalla myynnillä. Millä myynnillä varmuusmarginaaliprosentti olisi 20 %? (2 p)

5) Oulunsalon muovi valmistaa muovisia komponentteja autoteollisuudelle. Alla ovat budjetoidut tiedot kolmelle tärkeimmälle muovikomponentille:

	W € per kpl	X € per kpl	Y € per kpl
Myyntihinta	183	175	200
Välitön materiaali	40	35	50
Välittömät palkat	35	30	30
Tuotetut / myydyt yksiköt	15 000	18 000	10 000

Toimintojen kokonaismäärät kolmelle komponentille ovat seuraavat:

	W	X	Y
Tilausten määrä	1800	2000	1200
Asetusten määrä	260	300	240

Välilliset kustannukset ovat seuraavat:

Vastaanotto/tilausten tarkastus	€ 1 400 000
Tuotannon aikataulutuskoneiden asetus	€ 1 200 000

Laske suunniteltu tulos per yksikkö jokaiselle kolmelle tuotteelle toimintolaskentaa hyväksikäyttäen.

